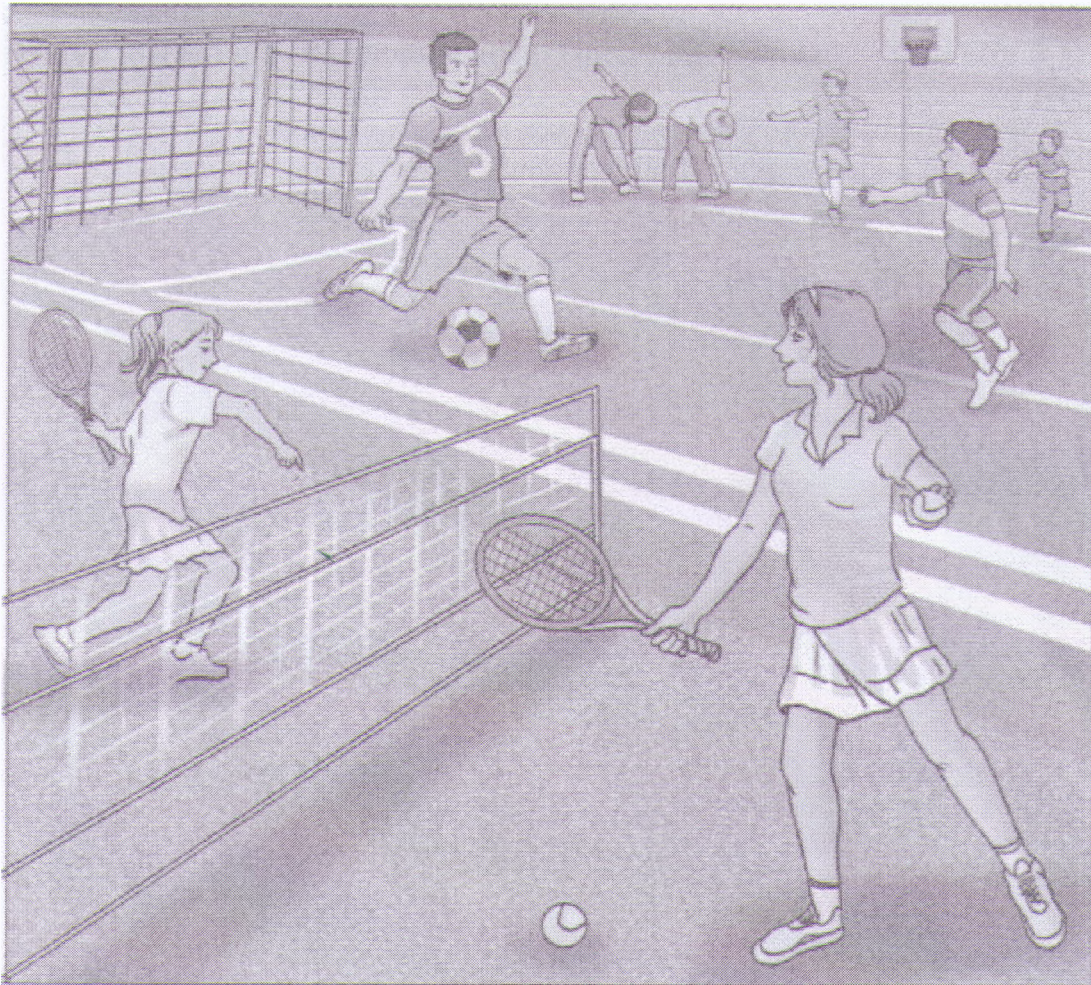

3 клас

Любий друже!

Вітаємо тебе на конкурсі української мови імені Петра Яцика! Будь уважним, зібраним, розсудливим. Бажаємо тобі успіхів і перемоги!

Розглянь малюнок. Користуючись ним, виконай подані нижче завдання.

1. Побудуй і запиши питальне речення за малюнком.

5 балів

2. Склади й запиши за малюнком спонукальне речення зі звертанням.

5 балів

3. Перепиши речення. Підкресли його головні члени.

Сім'я вільний час проводить на стадіоні.

3 бали

4. Випиши словосполучення зі слів речення попереднього завдання.

10 балів

5. Користуючись малюнком, утвори й запиши словосполучення з поданим словом. *Грають*

6. Вибери з довідки найточніший, на твою думку, синонім для поданого речення і запиши.

Довідка: *помчав, побіг, погнався, поплентався.*

Хлопчик _____ *переймати м'яча*.

5 балів

7. Підкресли в реченні слово, яке НЕ відповідає малюнку. Заміни його антонімом і запиши утворене речення.

Ця сім'я ненавидить спорт.

10 балів

8. Підкресли в реченні багатозначне слово.

Головою сім'ї був тато.

2 бали

9. Користуючись малюнком, дай повні відповіді на поставлені запитання. Запиши їх.

- Яким видом спорту захоплюються мама з дочкою?

- Яка гра подобається татові й синові?

10 балів

Усього – 55 балів

4 клас

Любий друже!

*Вітаємо тебе на конкурсі з української мови імені Петра Яцика!
Будь уважним, зібраним, розсудливим. Бажаємо тобі успіхів і перемоги!*

Розглянь малюнок. Користуючись ним, виконай подані нижче завдання.

1. Підкресли у тексті речення, яке НЕ відповідає малюнку.

У цю осінню пору року небо дуже мінливе. Ще кілька хвилин тому світило сонце. Та враз наповзли темно-сині хмари. Полив теплий весняний дощ.

Здійнявся вітер. І є надія, що він розвіє хмари. Тоді сонечко знову потішить землю своїм лагідним промінням.

5 балів

2. Зміни підкреслене в попередньому завданні речення так, щоб воно відповідало малюнку. Запиши його.

3 бали

3. Визнач і запиши мету тексту, поданого в першому завданні.

5 балів

4. Запиши кількома реченнями пораду хлопчикам, зображеним на малюнку.

5 балів

5. Познач, який тип тексту в тебе вийшов у попередньому завданні.

ОПИС

МІРКУВАННЯ

РОЗПОВІДЬ

3 бали

6. Придумай і запиши назву малюнка.

3 бали

7. Напиши план розповіді, яку можна скласти за малюнком.

5 балів

8. Допиши пропущену частину тексту, користуючись малюнком.

Вони прощаються з рідною землею. Адже летять у теплі краї. Там доведеться бути довго. Аж навесні зможуть повернутися додому.

Ось чому подають сумні голоси.

8 балів

9. Запиши два-три прикметники, які характеризують пору року, зображену на малюнку

3 бали

11. Побудуй текст-опис (6-7 речень) зображеного на малюнку явища природи. Розпочни із заголовка.

10 балів

Усього – 50 балів

5 клас

1. Опишіть у художньому стилі вашу улюблену тварину. Дотримуйтеся вимог до складання описів у художньому стилі.

12 балів

2. Прочитайте текст. Визначте його тему та основну думку, тип і стиль мовлення. Доберіть заголовок. Складіть план тексту.

Принесла бабуся хліб з магазину. Катруся не голодна була. Покуштувала й аж ніс зморщила:

– Фе, який поганий!

Бабуся розсердилася й стала навчати внучку:

– Так ніколи не можна говорити про хліб. Коли він чомусь не подобається, кажуть: “Хліб негарно випечений...”

– А Юрчик теж не шанує хліба, – насупилася Катруся. – Не доїв надворі пшоточок і кинув на землю. Потім із Сергієм той хліб футболіли...

– Ой, як негарно! – засумувала бабуся. І сказала внучці: – І сама ніколи так не роби, і Юрчиків не дозволяй. Не доїла – однеси й у хлібницю поклади, пізніше доїси. А коли хтось кине на землю – накажи підібрати. Топтати хліб не можна. Хліб дає людям життя. Без хліба ж – голод, смерть. Хліб святий, гріх з нього глумитися.

Катруся замислилася. Потім притулилася до бабусі:

– Я більше ніколи не буду погано казати про хліб і не розкидатиму ним. І Юрчиків не дозволю. Тільки не треба сердитися на мене. Приголубте мене, бабусю...

Бабуся поклала руку на голову внучці й пригорнула до себе (За І. Сенченком).

9 балів

3. Перенніть слова, уставляючи пропущені букви.

Ло..ка, ане..дот, во..кий, ко..ьба, голу..ка, фу..бол, мабу..ь, стру..ка.

4 бали

4. До поданих дієслів доберіть спільнокореневі так, щоб відбулося чергування голосних у коренях.

Несу, допомагати, здирати, вибрати, лазити, зачепити, ломити, вигребти.

4 бали

5. Складіть 5 речень з тире між підметом і присудком.

5 балів

6. Доберіть три фразеологізми зі словом *молоко*.

3 бали

Усього – 37 балів

6 клас

1. Напишіть твір-роздум на тему: Чи характеризує людину один вчинок. Дотримуйтеся структури роздуму.

12 балів

2. Перенішіть речення. Уставте пропущені букви. Іншомовні слова, у яких вжита літера *и*, підкресліть.

1. Існує віками освячена традиція — дарувати один одному писанки на Великдень (Є. Кланчук). 2. ...стор...я Запорізької Січі грубо фальс...ф...кувалась і спотворювалась польською й російською ...стор...ограф...сю (П. Шелест). 3. Д...ректор поклав їм плату по три карбованці за місяць. 4. У тому місці, нижче од Замка, під самою скелею стояла фабр...ка (І. Печуй-Левицький). 5. У латинській мові словом *перезія* називали культурну р...мську вишню (А. Коваль). 6. Такий с...мвол, як тризуб, з'явився ще за часів трипільської культури (С. Плацида).

9 балів

3. Складіть і запишіть речення зі слів, поданих у початковій формі, поставивши їх у відповідний рід, число, відмінок.

1. Наснитися, мальва, рута-м'ята, і, скрип, криничний, журавель, і смерековий, отчий, хата, який, давно, покинути, я. 2. Наснитися, сад, в, весняний, цвіт, стрункий, смерічка, край, ворота, і, найрідніший, в, цілий, світ, матуся, сивий, на, двір (За М. Бакаєм).

4 балів

4. Поясніть фразеологізм.

Лупати очима; пога за ногою; глупа ніч; пога людська не ступала; пам'ять серця.

5 балів

5. Відредагуйте речення.

1. Заява являється документом. 2. Почалася підписка на газети й журнали. 3. Відходи транспортуються самоскидами.

3 балів

6. Прочитайте текст. Доберіть заголовок. Визначте тип і стиль мовлення. Підкресліть іменники, над кожним іменником надпишіть, до якої відміни він належить.

Стежина до маминої хати петляє через город. Усе тут до болю знайоме: он дбайливо опоряджена розора стьобнула через картоплю — здвобіччя висаджені кущики квасолі, а між ними поважисто розпилелось гарбузове гудиння, на видолінку густою порослю буяє морква, сизіє тугими голівками кануста, густими листочками пішли у зріст буряки...

Усе довкола живе пеньчиною присутністю... Задавніла роками хвіртка поскрипує хрипким поголосом — в обійстянних присмерках, що вже встигли розсусідитися доквіл хати, бачу найдорощчу поставу. Присівши на порозі й схиливши на обіруччя голову, зажурено спочиває ненька (За В. Скуратівським).

10 балів

Усього — 43 балів

7 клас

1. Напишіть твір-опис зовнішності людини: *Вчителько моя, зоре світова...*
12 балів

2. В анкеті друзів Ольга поставила запитання до однокласників: “Кому в нашому класі ти напишеш “валентинку”?” Ігор відповів: “Тіні Кароль”. З’ясуйте, чому це запитання викликало іронічну Ігореву відповідь. Чи правильно поставила запитання Ольга? Якщо неправильно – то чому? Як би ви сформулювали запитання такого змісту?

4 бали

3. Поясніть фразеологізми.

Труснути калиткою; над копійкою труситися; присохнути на язичі; світло для світу; витрішки ловити.

5 балів

4. Перепишіть речення. Уставте, де необхідно, пропущені букви й аностроф.

1. Як поетеса Ганна Чубач має особливі, власні чари, що дономагають без будь-якого бар...єра входити в контакт з ауд...торією, розмовляти зі слухачами, читаючи вірші їм, найбли...чим, рідним людям (*М. Шевченко*). 2. Дехто з письменників досягає успіху, як чиновник досягає кар...єри (*З журналу*). 3. До війни Юрій Клен був проф...есором М...юнгенс...кого універ...тету (*З журналу*). 4. Тіл...ки деякі часиниси вважали за необхідне повідомити, що в катастрофі загинули полковник Українс...кої Галиц...кої армії Дмитро Вітовс...кий та його ад...ютант Чучман (*Р. Горак*). 5. С...огодні н...можливо уявити наш побут, інтер...єр житла чи громадс...кого приміщен...я без наявності художн...о опрац...ованого скла (*В. Щербак*).

4 бали

5. Прочитайте текст. Доберіть заголовок. Визначте тему та основну думку тексту, тип і стиль мовлення. Складіть план тексту.

Іду до лісу. Цвітіння вересу вчувається у усьому: в ароматі повітря, у подиху леготу, у барвах неба. Верес. На піщаних ґрунтах, там, де не цвіте ніяка квітка... Там владарює верес. Од його фіолетового цвітіння не сховатися ніде: ні в затінку дерева, ні на узліссі, ні в гущавині. Його маленькі ліхтарики мов просвердлюють тобі душу, входять у сєтво, у свідомість. Перед очима гейзери цвіту, фонтани холоднудовато-гарячого багаття, каскади райдужного саява.

Дикі бджоли пораються на віддалених ділянках, у глибинах, у пуцах і петрищах, заасаючись нектаром на зимівлю, а свійські літунки господарюють на околицях, беруть взятку похашем, поспінають... Незабаром задоощть, затуманить, загрозуює, натрусить листя, приб'є цвіт — і годі вже верес буде бляклий, сірий, пудний. Ні взятку з нього, ні вигляду (*За А. Камінчуком*).

6 балів

6. Уявіть, що ви розповідаєте другові про картину, побачену вами в музеї. Запишіть цей діалог.

6 балів

Усього – 37 балів

8 клас

1. Напишіть твір-роздум на тему: *Значення мовної культури в житті суспільства*. Дотримуйтеся структури роздуму. Чітко сформулюйте тезу. Наведіть аргументи й приклади. Зробіть висновок.

12 балів

2. Прочитайте текст. Доберіть заголовок. Визначте тему та основну думку, тип і стиль мовлення. Складіть план. Виписуйте речення зі звертаннями.

Боже, як багато у світі краси! Яке небо! А Дніпро синій-синій, чистий. Брате мій Дніпре, батьку мій дорогий і прекрасний! О радосте, скільки глибоких найдорожчих почуттів принесли моєму серцю рідні твої води! Скільки людської краси відкрилось мені на твоєму урочистому березі! Які великі подарунки приніс ти мені, незабутній і безмірно, глибоко любимий! Скільки ласки у вітрах над тобою, у синьому небі, що дивиться у твої води й вічно милується з тебе! Скільки життя й зворушливої поезії у твоїх прозорих ключах, що прагнуть до тебе з берегів! І сонце, сонце, ніжне й недре, якому я поклоняюся й поклонятимусь усе життя, річка моя дорога і велика. Велика ріка народу мого.

Як багато добра подарував ти мені! Як засяяв передо мною світ людський на твоєму чистому фоні, на водах твоїх. Як подобришав я, як наповнив ти мене вкрай бажанням творити добрі діла для народу. Любов'ю наповнив моє серце, надихнув мене на розуміння великого (*За О.Довженком*).

8 балів

3. Поясніть фразеологізми.

Твердий горішок; шкірити зуби; і швець, і жнець, і на дуду грець; падагати овечу шкуру; як кіт наплавав.

5 балів

4. До поданих слів доберіть антоніми.

Замерзати; запитання; грубіянство; гостро; дорогий; дружба; густина; щедрість; фініш; усі.

5 балів

5. Відредагуйте речення.

1. Продається пуба з капюшоном до колін. 2. Поет завоював світову вдячність. 3. Сидячий хлончик у дуслі боявся поворухнутися. 4. Сьогодні страшенно присмна погода. 5. Ми сиділи на уроках на протязі п'ять годин.

5 балів

Усього – 35 балів

9 клас

1. Зробіть художній опис пам'ятки архітектури, яка споруджена у вашій місцевості. Дотримуйтеся вимог до описів такого виду.

12 балів

2. Прочитайте текст. Доберіть заголовок. Визначте тему та основну думку, тип і стиль мовлення. Складіть план. Випишіть займенники.

Дні коротішали, холоднішали, небесні голубі полотна все більше вигоряли й сірішали. Дуб прислухався, як поступово засинає навколо нього все: і всохлі полини, і смутний обрій, і ожереди віддалік. Уночі земля ледве-ледве зітхала, як натомлена жінка, котра забувається все глибшим сном. Дуб не засинав: він чув, як угорі пропливають важкі хмари, як під землею в норах сплять ховрахи й миші, він вловлював проміння сонця і тоді, коли сонця не видно було протягом цілого тижня, він відчував, як під кригою замерзлої річки захилювалась без повітря риба, і скрутно зітхав, що не може нічим допомогти. Усе його єство вловлювало, як солодко, зплюнвшись, сплять у землі оті жолуді, що порозтикали їх хлопчачи, він знав, що спить купці, що сховались на пустирі під каменем, і що ввижається отим жолудям, які заховані за хатою, бо хлопчачи так і не прибігли їх вигрібати. Дуб знав усе. Так само, як і те, що невдовзі йому впаде стояти на узбіччі Чумацького Шляху... (За С. Гуцалом).

12 балів

3. До поданих фразеологізмів доберіть три синоніми-фразеологізми.

Мати на думці. Як з-під землі вирости (виринути, уродитися, виникнути). Бере (брала, взяла, охопила, розбирала) нетерплячка.

9 балів

4. Випишіть твір на лінгвістичну тему «Складносурядне речення».

8 балів

5. Прочитайте словосполучення. Випишіть ті з них, які вжиті в переносному значенні. Із трьома виписаними словосполученнями складіть речення.

Гори Кавказу, гори канусти; вершина гори, вершина слави; клубок проблем, клубок ниток; ланцюг подій, якірний ланцюг; ніс корабля, ніс людини; соковитий кавун, соковитий вислів; золота осінь, золота каблучка; м'який голос, м'який диван; холодна зустріч, холодна вода; кам'яна душа, кам'яна гора.

8 балів

6. Відредагуйте речення.

1. Лист друкується вперше. 2. До нас прийшов завідуючий відділом. 3. Наші діла говорили про те, що ми виконали завдання, роблячи зусилля.

3 бали

Усього – 52 бали

Управління освіти і науки Чернігівської обласної державної адміністрації
Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені К. Д. Ушинського
Кафедра філологічних дисциплін та методики їх викладання

II етап XVII Міжнародного конкурсу з української
мови імені Петра Яцика

10 клас

1. Напишіть відгук про спектакль або кінофільм. Дотримуйтеся структури такого різновиду творів.

12 балів

2. Доберіть синоніми – питомі українські слова – до поданих слів іншомовного походження.

Прогрес, система, аеропорт, вертикальний, горизонтальний, дифтонг, екватор, фотокартка, префікс, майстерня.

5 балів

3. Прочитайте текст. Доберіть заголовок. Визначте його тему та основну думку, тип і стиль мовлення. Складіть план. Випишіть речення з відокремленими членами.

Сонячний Київ і бульвар Шевченка... Буйні каштани стоять безкінечною шпалерою й тримають на сонці чудесні свічі – свічі своїх квіток. Каштани, наче великі панікадила, парадно розставлені на вулицях, устроєні в чорну, зволожену майським дощем землю. Вони стоять і тріумфально кадять у небо золотим пилом, пахощами, буйним пафосом цвітіння, а на листках і свічках квіток мерехкотять дощинки, діаманти краплин, випромінюючи веселки. А по вулиці йде, пританцьовує, сміхом заливається молодість. Їхня молодість, його (Андрієва) молодість, – по Києву, по столиці його землі, по бульвару Шевченка – безжурна, відважна, горда, закохана молодість! Їй присвічує саяво фантастичних зелено-рожевих панікадил... Каштани... Вони ж стояли й у парку його рідного міста – свідки його дитинства, свідки його юнацтва, свідки його любові, мрій, зігхань і поцілунків ночами травневими, вечорами липневими... Розпростерши віти густими шатрами, вони оберігали його щастя, його майно, його радість, буремне кипіння його молодості. І вони мовчали, як змовники, і, як змовники, шуміли грайливо вітами назустріч, прихилиючи небо, скорочуючи до нього шлях... Каштани...

Дерева! Цілий світ! Вони шелестять листом за ґратами, і вони шелестять у душі... (За І. Багряним).

10 балів

4. Відредагуйте речення.

1. У нашій столовій продаються дуже вкусні пирожині. 2. У минулому році в школі за успішністю лідирував 10-А клас. 3. Пропну присісти! 4. У цих змаганнях ми приймаємо участь уже на протязі шість днів. 5. Давайте станцюємо!

5 балів

5. Поясніть фразеологізми. З'ясуйте їх походження.

Віща Касандра; притка во язицех; квацяти дьогтем; наріжний камінь; ламати списи.

10 балів

7. Поставте наголос у поданих словах.

Перепис, позаторік, позаочі, очеретина, п'ємо, переводити, запитання, полежати, ведмедина, мовець, кропива, дрова, спина, приятель, квартал, несе́мо, нитковий, одинадцять, віршовий, дапина.

4 бали

Усього – 46 балів

11 клас

1. Прочитайте. З'ясуйте, які тема, основна думка цього тексту. Визначте тип і стиль мовлення. Визначте художні образи. Підкресліть художні засоби в тексті. Поясніть, з якою метою вживас їх автор. Який настрій передає автор у цій поезії? Якими засобами поет досягає саме такого настрою у вірші? Який, на вашу думку, тон мовлення слід обирати під час читання цієї поезії. Свою думку аргументуйте. Висловіть своє ставлення до прочитаного вірша.

* * *

Там, у стєну, схрєстилисє дороги,
Немов у герці дикому мечі,
І час неспинний, стиснувши остроги,
Над ними чвалить вранці і вночі.

Мовчать над ними голубі хорали,
У травах стежка свище, мов батіг.
О, скільки доль навіки розрубали
Мечі прадавніх схрєщєних доріг!

Ми щє йдемо. Ти щось мені говориш.
Твоя краса цвіте в моїх очах.
Але скажи: чи ти зі мною поруч
Пройдеш безтрепетно по схрєщєних мечах?

(В. Симоненко).

12 балів

**2. Доберіть по п'ять синонімів до поданих слів.
Даремний; дружній.**

5 балів

3. Запишіть 4 складних речення з різними видами зв'язку.

4 бали

4. Запишіть 10 фразеологізмів зі словом *один*.

5 балів

5. Побудуйте висловлювання на лінгвістичну тему: Складнопідрядні речення з підрядними з'ясувальними.

12 балів

6. Поставте наголоси в словах.

Кілометр, ознака, читання, листопад, босоніж, одинадцять, врізнобіч, кухонний, лазня, засуха, ненависть, олень, дочка, досита, здобуток, змовчати, зовсім, сретик, ідучи, заключний.

4 бали